

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Lukiškių g. 2, Vilnius

2022-10-24 Nr. 22-S-10.24

DĖL DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1737 2, 22, 52, 79, 90, 90¹, 93, 116, 158, 161 IR 174 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. 22-13656

Lietuvos draudikų asociacija, išanalizavusi *Lietuvos Respublikos finansų ministerijos* (toliau – Ministerija) derinimui siųstą *Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo Nr. IX-1737 2, 22, 52, 79, 90, 90¹, 93, 116, 158, 161 ir 174 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą* (toliau – Projektas), teikia savo nuomonę dėl siūlomų pakeitimų.

Projekto 2 straipsniu siūloma nustatyti, kad draudimo bendrovė privalėtų nagrinėti ne tik draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų ir nukentėjusių trečiųjų asmenų, bet ir **kitų suinteresuotų šalių** skundus (prašymus). Projekto 10 straipsniu tokia pati pareiga yra nustatoma ir draudimo brokerių įmonei. Pažymėtina, jog sąvoka „kitos suinteresuotos šalys“ yra labai plati ir nėra aišku, kokie tiksliai subjektai į ją patektų. Atsižvelgiant į tai, toks reikalavimas galėtų ženkliai padidinti draudimo bendrovėms tenkančią administracinę naštą, susijusią su skundų (prašymų) nagrinėjimu.

Be to, atkreiptinas dėmesys ir į tai, jog *Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme* (toliau – Įstatymas) nustatyta skundų nagrinėjimo procedūra yra orientuota į draudimo paslaugos vartotoją. Tą patį sako ir *Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymas* (toliau – LBI), kuris apibrėžia ikiteisminę vartotojų ginčų su draudimo bendrovėmis nagrinėjimo procedūrą (antrasis žingsnis) tais atvejais, kai vartotojo skundas draudimo bendrovės nėra tenkinamas (pirmasis žingsnis), tačiau vartotojas vis tiek mano, kad jo interesai yra pažeisti, ir gali kreiptis į Lietuvos banką dėl nešališko ginčo išnagrinėjimo. LBI 47 straipsnio 2 dalis aiškiai nurodo, kokie subjektai patenka į vartotojo sąvoką, išskiriant iš jos profesionaliuosius klientus ir informuotuosius investuotojus, asmenis, siekiančius tikslų, susijusių su verslu ar profesine veikla, ir apskritai visus juridinius asmenis. Vadinasi, šių subjektų skundai Lietuvos banko net nebūtų nagrinėjami.

Akcentuotina ir tai, kad *Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/97 2016 m. sausio 20 d. dėl draudimo produktų platinimo* (toliau – IDD) taip pat pažymi, jog suinteresuotų šalių sąvoka pirmiausia turėtų apimti vartotojų organizacijas. IDD 14 straipsnyje teigiama, jog: „*Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatytos procedūros, leidžiančios klientams ir kitoms suinteresuotosioms šalims, ypač vartotojų asociacijoms, įregistruoti skundus dėl draudimo ir perdraudimo produktų platintojų veiksmų.*”

Įvertinus visus išdėstytus argumentus, siūlytume koreguoti Projekto 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip (analogiškai siūlytume koreguoti ir Projekto 10 straipsnį):

2 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Draudimo įmonė privalo priežiūros institucijos nustatyta tvarka nagrinėti draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų, ir nukentėjusių trečiųjų asmenų **ir kitų suinteresuotų šalių (vartotojų asociacijų)** skundus (prašymus). Draudimo įmonė privalo išnagrinėti rašytinius draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų, ir nukentėjusių trečiųjų asmenų **ir kitų suinteresuotų šalių (vartotojų asociacijų)** skundus ir ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo skundų gavimo dienos pateikti išsamų, motyvuotą, dokumentais pagrįstą atsakymą raštu popieriuje ar naudodama kitą patvariąją laikmeną, jeigu dėl to susitarė draudėjas, apdraustasis, naudos gavėjas, nukentėjęs trečiasis asmuo, **kita suinteresuota šalis (vartotojų asociacija)** ir draudimo įmonė. Išskirtiniais atvejais, kai dėl priežasčių, kurių draudimo įmonė negali kontroliuoti, atsakymo neįmanoma pateikti per 15 darbo dienų, ji turi išsiųsti negalutinį atsakymą aiškiai nurodžiusi atsakymo į skundą vėlavimo priežastis ir terminą, iki kurio draudėjas, apdraustasis, naudos gavėjas, ir nukentėjęs trečiasis asmuo **ir kita suinteresuota šalis (vartotojų asociacija)** gaus galutinį atsakymą. Bet kuriuo atveju galutinio atsakymo pateikimo terminas negali viršyti 35 darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. Draudimo įmonė draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų, ir nukentėjusių trečiųjų asmenų **ir kitų suinteresuotų šalių (vartotojų asociacijų)** skundus nagrinėja neatlygintinai.“

Taip pat norėtume atkreipti dėmesį į kitus Įstatymo trūkumus, susijusius su sveikatos duomenų bei duomenų apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas (toliau – teistumo duomenys) tvarkymu, kurie neleidžia draudimo bendrovėms įgyvendinti Įstatymo joms nustatytų pareigų (t. y. tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dedant reikiamas pastangas; išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinus, kad draudžiamasis įvykis buvo; atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, nepatikrinus visos prieinamos informacijos) ir riboja draudimo paslaugų teikimo galimybes arba daro šių paslaugų teikimą apskritai neįmanomu.

Šiuo metu galiojantis Įstatymas, eliminuodamas kitus *Bendrajame duomenų apsaugos reglamente* (toliau – BDAR) nurodytus sveikatos duomenų tvarkymo pagrindus, kaip vienintelę teisėtą sąlygą sveikatos duomenims tvarkyti įtvirtina sutikimą. Pažymime, jog sutikimas kaip teisinis pagrindas šių duomenų tvarkymui draudimo santykiuose iš esmės yra netinkamas, nes neatitinka BDAR keliamų reikalavimų sutikimui kaip teisiniam pagrindui (t. y. sutikimas nėra duodamas laisva valia, kadangi jo nedavus paslauga, pvz., sveikatos draudimo, klientui negalėtų būti suteikta; klientas vis tiek privalo būti informuojamas apie teisę nesutikti, taip klaidingai sukuriant įspūdį, jog draudimo sutartis gali būti sudaryta ir be sutikimo; klientas negali atšaukti sutikimo be neigiamų pasekmių sau, kadangi tolesnis draudimo sutarties vykdymas tokiu atveju tampa negalimas).

Atkreiptinas dėmesys, kad BDAR yra numatyta, jog „*Valstybės narės gali toliau taikyti arba nustatyti papildomas sąlygas, įskaitant apribojimus, genetinių duomenų, biometrinių duomenų arba sveikatos duomenų tvarkymui*“. Tai reiškia, kad valstybės narės gali leisti tvarkyti sveikatos duomenis ne tik sutikimo pagrindu, bet ir kitais pagrindais, nurodytais BDAR 9 straipsnio 2 dalyje (pvz., siekiant pareikšti, vykdyti arba apginti teisinius reikalavimus, dėl svarbaus viešojo intereso priežasčių ir kt.).

Kalbant apie teistumo duomenis, šiuo metu galiojančiame Įstatyme ir kituose draudimo teisiniuose santykiuose reglamentuojančiuose teisės aktuose iš viso nėra numatyta draudimo bendrovės teisė tvarkyti asmens duomenis apie teistumą, kurie yra būtini, norint įgyvendinti pareigą ištirti visas įvykio aplinkybes, siekiant išmokėti draudimo išmoką, įgyvendinti regreso, subrogacijos teisę. Taip pat draudimo bendrovė,

tvarkydama teistumo duomenis be teisinio pagrindo, rizikuoja gauti BDAR numatytą baudą, kas neišvengiamai turėtų įtakos jos finansinei padėčiai bei reputacijai.

Pažymėtina, jog BDAR sudaro galimybę sureguliuoti teistumo duomenų tvarkymą nacionaliniais teisės aktais. BDAR 10 straipsnis nurodo, kad „*Asmens duomenys apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas arba susijusias saugumo priemones remiantis 6 straipsnio 1 dalimi tvarkomi tik prižiūrint valdžios institucijai arba kai duomenų tvarkymas leidžiamas Sąjungos arba valstybės narės teise, kurioje nustatytos tinkamos duomenų subjektų teisių ir laisvių apsaugos priemonės*“.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir siekiant spręsti įvardintas problemas, kartu su kitomis draudimo bendrovių ir draudimo tarpininkų interesus atstovaujančiomis asociacijomis esame parengę Įstatymo papildymo pasiūlymą ir teikę jį peržiūrai Lietuvos bankui, tačiau vis dar neturime jų atsakymo į šį teiktą pasiūlymą. Susipažinimui pridedame Lietuvos bankui siųstą raštą su detalesne argumentacija, pagrindžiančia aptartą problematiką, bei minėtą Įstatymo papildymo pasiūlymą. Prašome Ministerijos, kaip pagrindinės draudimo veiklą kuriojančios valstybės institucijos, atsižvelgti į draudimo bendrovių iškeltas problemas sveikatos bei teistumo duomenų tvarkymo srityje ir jų sprendimo poreikį bei papildyti Projektą siūlomais 95¹ ir 95² straipsniais.

PRIDEDAMA:

1. 2022-06-03 Raštas Lietuvos bankui Nr. 1046 (4 lapai)
2. Įstatymo papildymo pasiūlymas (3 lapai)

Pagarbiai

Direktorius

Andrius Romanovskis